

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

† Nadvojvoda Albreht.

V ponedeljek, 18. februarja ob ¼2. popoldne je v Arku na Tirolskem izdihnil junaško svojo dušo slavní vojskovodja nadvojvoda Albreht.

Porodil se je 3. avgusta 1817 kot sin nadvojvode Karola, ki je l. 1809. pri Aspernu blizu Dunaja popolno potolkel Napoleona in njegovo vojsko. In tega slavnega očeta vreden sin je bil Albreht. Že kot trinajstletnega dečka ga je imenoval njegov strije cesar Fran I. imejteljem nekega polka. V vojaško službo pa je stopil l. 1837, kjer se je hitro dvigal od stopinje do stopinje. Tri leta pozneje je postal generalmajor in kmalu potem feldmaršallajtnant.

L. 1844. se je oženil s pricezinjo Hildergardo, hčerjo bavarskega kralja. A njegovo družinsko življenje je slavnemu junaku dajalo udarec za udarcem. Edini sin nadvojvoda Karol Albert je umrl že v zorni mladosti kot poldrugoletni otrok. Starejša hči Marija Terezija, ki še živi, se je omožila z virtemberškim vojvodo, mlajša hči Matilda pa je umrla 20 let stara — grozne smrti. Ko se je nekdanj napravila v najlepšo obleko, stopila je nevedé na žveplenko, ki se je vnela in v istem hipu zažgala njeno obleko. Vsa v ognju je tekla skozi mnoge sobe kliče na pomoč. Zaradi hudih opeklin je umrla par dni pozneje 22. maja 1867 v groznih bolečinah.

Leta 1848. se je udeleževal nadvojvoda Albreht avstrijske vojske na Laškem pod poveljstvom slavnega Radeckega. Odlikoval se je že pri Sv. Luciji 6. maja 1848, ko še ni imel nobenega posebnega poveljstva. V bitkah pri Mortari in Novari (21. in 23. marca 1849) pa je že pokazal svoj izredni poveljniški talent; zato ga je odlikoval cesar z redom Marije Terezije. V mirovnem času je živel nekaj let na Nemškem in potem na Ogerskem. Leta 1863. je postal feldmaršal.

Ko je l. 1866. imela Avstrija dve vojski ob enem: na Laškem in na Češkem, vodil je nadvojvoda Albreht vojsko zoper Lahe. Za vse čase se je poskril 24. junija z zmago pri Kustoci, kjer je zmagal mnogo večjo sovražno vojsko.

Zato ga bo slavila zgodovina vedno kot „kustovškega zmagovalca“. Za to zaslugo je dobil najvišjo vojaško odliko: veliki križ Marije Terezije. Ker pa je bila Avstrija v vojski na Češkem nesrečna, pozval ga je cesar nekaj dni po zmagi pri Kustoci na Dunaj, da je prevzel vodstvo vseh avstrijskih čet, a že 23. avgusta je bil sklenjen v Pragi mir, po katerem je vse vojskovanje potihnilo. Od l. 1869. dalje pa notri do svoje smrti je bil nadvojvoda Albreht vrhovni nadzornik vsega vojaštva avstrijskega. V tem poslu si je pridobil neminljivih zaslug za izboljšanje in vsopolnenje domače armade. Navdušenje za ta poklic ga je privedlo celo do tega, da je prijel za pero in jel tudi tem potom poučevati. Spisal je „navod o vojskovodstvu“, „kako naj se armada organizuje“ in „o odgovornosti v vojski“. Na stara leta, ko so mu jele moči zelo pešati, zahajal je vsako zimo v Arko na Tirolsko, kjer je milejše podnebje. In tam ga je tudi smrt dohitela.

Nadvojvoda Albreht bo ostal v avstrijski zgodovini v najblažjem spominu, saj je bil po svoji delavnosti in po svojem značaju eden prvih Habsburžanov. Kakor je bil njegov učitelj v vojskovodstvu, grof Radecki, veren katoličan, tako se je tudi Albreht v tem posebno odlikoval. Ne samo, da je pri vsaki priliki povdarjal dolžnosti, katere ima človek do Boga, temveč je skušal tudi sam v dejanju biti zvest, pošten kristijan. Bil je zelo bogat, ker je imel na raznih svojih posestvih mnogo tovaren. A od svojega imetja je trosil neprestano ogromne svote za dobrodelne namene, za ubožce, bolnišnice, za razna društva, za šole, cerkve in samostane itd. A dajal je najrajše tako, da levica ni vedela, kaj je dala desnica. Zaradi tega pa so po njegovi smrti nekateri židovski listi predrzno pisali, da za Dunaj nič ni storil dobrega.

V svojem zasebnem življenju je živel jako skromno. Vsa hišna oprava je bila sicer lična, a vendar prav neznatna. Ako se je nastanil v kakem tujem gradu za par dni, ni dovolil nikake potrate. Eno opravo je moral povsod imeti v svoji sobici — klečalnik. Marsikdaj ga je moral kak grajšček izposoditi pri bližnjem župniku. Posebno je častil presv. Rešnje Telo. Ako je bil v gradu,

kjer je stanoval, kak bolnik obhajan, prišel je vselej z gorečo svečo v roki do vrat in je z drugimi verniki vred spremljal sv. popotnico notri do bolnika. Ko je pred par leti obiskal jezuitski gimnazij v Kalksburgu, rekel je dijakom: „Bodite dobri katoličani, potem bote tudi dobri Avstrijani!“

Svoje globoko versko prepričanje in katoliško mišljenje je pokazal tudi na smrtni postelji. Prepovedal je, da se ne sme noben venec na njegovo rakev položiti ali sploh njemu v spomin pokloniti. Isti v to namenjeni denar, tako je določil, obrne naj se v dobrodelne namene.

Blaženo, kakor je živel, je tudi umrl.

Upati smemo, da je cela Avstrija, zlasti pa slavna Habsburška hiša dobila v pokojnem nadvojvodi Albrehtu pred božjim prestolom mogočnega priprošnika!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V državnem zboru se sedaj razpravlja o davčni preosnovi. Seveda kapitalisti delajo le za svoj nenasitljiv žep in, kakor se kaže, kmeti in obrtni stan bota ostala na isti tezalnici, kakor sta bila doslej. Dokler bo prevladal židovski liberalizem, ni upati boljše bodočnosti za nižje sloje ljudstva. — Kam smo v Avstriji že zašli, pokazalo se je v zbornici 4. marca, ko so se z nekim paragrafom odprla framasonstvu vrata v naše cesarstvo; doslej se ni moglo še tako prosto gibati, a sedaj mu bo vse dovoljeno. Za framasonstvo so glasovali vsi nemški liberalci, Mladočehi in nekateri Poljaki.

Mažarsko ministerstvo stoji na kaj slabih nogah. Predsednik Banffy je prava duševna reva, ki se niti govorov, katere mu drugi sestavijo, ne more na pamet gladko naučiti. A takega reveža so mažarski odločujoči možje potrebovali, da le to stori, kar mu oni ukažejo. V kratkem, kakor poročajo časniki, prevzame Košut vodstvo posebne stranke v zbornici. Mislimo si lahko, kakšna bo ta družba, kateri bo Košut glava. Minister Vlašič je izjavil, da se ne boji nove ljudske stranke. In zakaj? Ustanovljena je na verski podlagi, in zato nima prihodnosti. No, to je res lep razlog! Ako je ta nova stranka tako malo nevarna liberalizmu, čemu pa potem tako trinoško postopa vlada zoper njo? O, ti gospodje prav dobro slutijo, da jim utegne to novo versko - narodno gibanje na Mažarskem kmalu noge izpodnesti!

Na **Češkem** se snuje nova stranka, ki bo skrbela pred vsem zato, da se zboljšajo gnotne razmere med češkim narodom. Torej tudi Čehi uvidevajo, da sam krik o narodnosti nič ne pomaga.

Kaj je novega po širokem svetu?

Novi ruski minister za vnanje stvari je postal knez Lobanov. Njega vse hvali kot izvrstnega moža, kot treznega, resnobnega in vestnega državnika ter kot velikega prijatelja miru. Doslej je bil zastopnik ruske vlade na Dunaju.

V **Italiji** so se odnosi med kraljem in papežem zelo izpremenili. Ni še dolgo tega, ko je Crispi kljuboval papežu, kjer je le mogel, ter od rival duhovnike iz političnega življenja. Sedaj pa sam prosi, da bi papež ukazal ali namignil duhovnikom in ljudstvu, naj se vdeležujejo političnega gibanja, zlasti, da bi se vdeleževali volitve. A papež odgovarja vedno: „Ne kaže!“ Vse politične stranke na Laškem so se umazale in pokazale svojo nemoč. Vso neznosno revno in bēdo, ki sedaj tare celo kraljestvo, provzročila je ta brezverska vlada. Le katoliška stranka je v vseh teh umazanih bojih in goljufijah ostala neoskrunjena, zdrava in krepka. Ko vse druge brezbožne stranke same sebe uničijo, prišla bo zlabka katoliška stranka vladno krmilo. To je papežev načrt, ki se bo gotovo vresničil.

V **Rim** k papežu je potoval te dni praški nadškof, kardinal Schönborn. Nekateri hočejo vedeti, da je bil poslan od vlade z naročilom, naj papež omeji krščansko-socijalno gibanje, ki brzo napreduje po vsem krščanskem svetu. Verodostojni viri zatrjujejo, da podškof ni šel zato v Rim, temveč le po svojih opravilih, tičočih se njega samega in njegove škofije. Pa, ko bi tudi res bilo, kar se piše, mislimo si lahko, da papež se ne bo vklonil nobeni vladi, najmanj židovskemu nasilstvu, ki hoče vse krščansko-socijalno gibanje zatreti.

Piše se nam:

Iz Šent Jerneja se nam poroča: Dne 25. februarja vršil se je pri nas shod volilcev. Naš vrli poslanec g. Viljem Pfeifer je govoril o preosnovi davka. Odkril je napake pri cenitvi zemljišč v prejšnjih letih, zaradi katerih se je našim kmetovalcem krivica godila. Omenil je, da je tudi glede pašnikov v novem katastru okroglih 100.000 oralov manj, ker so vpisani kot gojzd, na katerih se pasti ne sme. S tem je živinoreja prikrajšana. Pašnike je mogoče nazaj dobiti. Njih posestniki naj to zahtevajo v tekočem letu v zmislu § 13. načrta zakona o zemlj. davč. katastru, katerega je vlada predložila drž. zboru. Od tega predmeta preide g. poslanec na razpravo o preosnovi direk. davkov. Rekel je: Vsled mnogih pritožb, da bogatini, milijonarji malo ali celo nič davka ne plačujejo, in vsled pritožb obrtnikov, da obrtni davek ni pravično razdeljen, je vlada predložila drž. zboru načrt zakona, s katerim se imajo premeriti (preosnovati) davki neposredni in vpeljati novi osobni davek; vlada namerava s tem nekoliko olajšati male davkoplačevalce, davčno breme bolj enakomerno razdeliti in tiste bolj pritegniti, ki so doslej razmeroma malo ali celo nič davka plačevali. Taki so milijonarji na Dunaju in v drugih velikih mestih, ki niti

beliča davka ne plačajo. Če, in kako se bo ta namen dosegel, odvisno je od izpeljave zakona. Razpravlja nameravane olajšave pri zemlji, hišnem, obrtnem davku, pojasnuje, kdo boče podvržen novemu osebnemu dohodninskemu davku, in kako se boče odmeril ta davek od čistega dohodka po odbitih stroških n. pr. za obdelovanje, za davke, asekuranco i. t. d. Obeta g. poslanec, da se bo vestno posvetovanja tega prevažnega zakona v državnem zboru udeleževal, ter da bo na to delal, da se ojstrine, kar se jih nahaja v novem načrtu, odpravijo ali pa vsaj olajšajo. „V tem zmislu, tako je končal svoj govor, bodem vedno sodeloval pri tej važni postavi, in če se mi ne posreči doseči potrebne olajšave, imam vsaj mirno vest, da sem storil svojo poslaniško dolžnost.“ Volilci so pazno poslušali, ter so večkrat glasno pokazali, da se z njim popolnoma vjemajo. Iz celega govora je odsevala ljubezen do kmetijskega stanu in skrb za njegovo blagostanje. Takih poslancev potrebujemo. Hvaležni smo g. poslancu za njegovo poročilo. Obžalujemo, da ni bila udeležba tako obilna, kakor smo pričakovali. Temu je bil kriv semenj v bližnji Bučki. Gospodu poslancu se je izrekla zahvala v imenu volilcev.

Iz Šent Jerneja. — Okrajna cesta med Št.-Jernejem-Orehovico-Hrastjem je letošnjo zimo vzgled velike nemarnosti. Snega je na njej povsod veliko; na nekaterih krajih čez meter. Ljudje, ki so prisiljeni po tej cesti hoditi, se britko pritožujejo. Kdo je temu kriv? Tisti kateremu je v skrb izročena. Cesta je okrajna in kot taka bi morala biti vedno v redu. Za to ima skrbeti načelnik cestnega odbora; naj si zapomni, da tudi Staroraščani in Orehovčani plačujejo 10 odstotkov cestne priklade in ne zaslužijo, da po letu po blatu capljajo, po zimi pa vedno sneg gazijo. Od dne 3.—8. marčija je bilo na imenovani cesti toliko snega, da je duhoven, ki je bil službeno poklican, le z velikim trudom prišel v Orehovo; življenje njegovo je bilo vsled nakopičenega snega vedno v nevarnosti. Pridni Staroraščani, ki so sneg z lopatami razkopavali so se pritoževali rekoč: „Priklado plačujemo in sneg moramo sami odmetavati.“ Ali ni to tlaka? V starih časih je moral kmet-trpin plačevati pa molčati; zdaj pa ni tako. Zdaj si tudi kmetovalec pravico lahko poišče pri višji oblasti. Zahtevamo, da bo z naprej tudi ta cesta vedno v redu. Omeniti moramo, da je bila ta cesta, kolikor je je v krškem okraju, letos trikrat razorana, kar dela čast njenemu načelniku.

Več faranov.

Iz Ribnice 3. sušca. — G. Fr. Višnikar državni poslanec! Dne 25. februarja v pustni ponedeljek po poldne so gromeli možnarji v znamenje veselja, da je izvoljen g. Fr. Višnikar, sodnik ribniški, za državnega poslanca. Čudno ni, nemški in slovenski liberalci so bili menda vse žile napeli, da so prišli do zmage. Bolj čudno je to, da so nižjega stanu bolj priprosti volilci dolenjskih mest in trgov, pozabili sebe in svoje sosedo kmete, in tako bili sami sebe po obrazu.

Nikar ne mislite, ker ste ga nekaj na g. Višnikarjev račun izpili, da ste zdaj otrepli vse težave od sebe, o ne. — Kakor so g. Višnikarjevi volilci o izvolitvi pili sladko vinsko kaplico na zdravje njih izvolenca, in se veselili, ravno tako bodo morda prehitro točili grenke solze kesanja.

Bog daj, da bi bilo boljše kakor se nadejamo, ali skušnja uči! Če bo g. Višnikar tako malo storil v državni zbornici za volilce dolenjskih mest in trgov sploh, kakor je v deželni zbornici za volilce dolenjskih

kmetijskih občin do zdaj: Tako se bodo ribniški tržani kesali, da so v proslavo zmage smodnik žgali.

Gospoda Višnikarja pa vender opomnimo, da je na slovenskih tleh izrejen in da mu je dobri katoliški oče kruh rezal. — Torej dobro pozna naše kmetijske težnje. —

Pa za jeden grizlejš kruha jaz vem, ki bi ga bil nam Slovencem lahko podal, pa ga nam ni privoščil, namreč legalizacijo. Marveč je gospod rajši z nemškimi liberalnimi poslanci potegnil. — V državni zbornici menim da tudi ne bo drugače. Kmet.

Domače vesti.

(Preč. g. o. Ladislav Hrovat), c. kr. profesor v pokoju, je obhajal 10. marca svojo sedemdesetletnico. Velezaslužni gospod jubilaht deluje v Novem Mestu že nad 40 let kot duhovnik in do l. 1890 je poučeval na gimnaziji. Spisal je že mnogo znanstvenih razprav, zlasti jezikoslovnih, ter l. 1874 izdal latinsko slovnico v slovenskem jeziku. Sivolasi častiti starček še sedaj ne odloži svojega pisateljskega peresa. Na večer svojega življenja piše nabožne spise v „Cvetje z vrtov sv. Franciška“, lani je pisal tudi v „Drobtinice“. Novomeška samostanska družina mu je 10. t. m. poklonila krasen diplom v znak svoje ljubezni in spoštovanja do njega. Bog ga ohrani zdravega in krepkega še mnoga leta!

(Župnik v Dobropoljah) bo postal gospod Andrej Ramoveš, doslej župnik v Svibnem.

(Katoliška družba rokodelskih pomočnikov v Novem mestu) napravi 19. t. m. v društvenej hiši predstavo: I. Sv. Jožef, prizor. II. Skrivni zaklad. Igra v treh dejanjih. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop prost odrašenim. Prostovoljni darovi v korist družbi se hvaležno sprejmó.

(Novomeški dijaki) so napravili, kakor vsako leto, tako tudi letos, 10. t. m. v „Narodnem domu“ muzikalno-deklamatorno akademijo s prezanimivim programom. Vajeni smo vže dobrega vspeha te dijaške predstave; a reči moramo, da tudi letošnja nikakor ni zastala za prejšnjimi, marveč jih je morda v nekaterih točkah celo prekosila. Godbeni in pevski del je bil po sodbi vseh izboren; pričal je, da so dijaki marljivi tudi v prostih predmetih, gosp. pevovodja Hladnik pa pravi mojster na svojem mestu. Želeli bi k večjemu, naj bi se ta del drugič gledé na čas nekoliko okrajšal, kajti od 7. do 11. ure je nekoliko predolga tudi najboljša reč. — Dijaka deklamovalca sta rešila svoji tožki ulogi tako, da bi bolje gotovo ne bil pričakoval nikdo. — Čaroigra „Longimanus, kralj duhov“, je bila pa nad vse. Istinito smo se čudili krasnim opravam mnogoštevilnih igralcev, še bolj pa spretni igri mladih predstavljalcev. Dá, še bi bili radi gledali njihovo izborna vedenje. Čast njim, zlasti pa gosp. profesorju I. Vrhovcu, čigar neumornej delavnosti se imamo najbolj zahvaliti za nenavadni užitek. — Prepričani smo, da je z vspehom zlasti tudi zadovoljna denarnica podpornega društva, kajti izbrana občinstva je bilo toliko, da je bila prostorna dvorana napolnjena do zadnjega kotička.

(V bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu) bilo je meseca svečana sprejetih 50 bolnikov; koncem mesca prosinca ostalo jih je v oskrbovanji 24, skupaj 74. Od teh se je tekom preteklega mesca ozdravilo 41, zboljšalo 6, neozdravljiv slučaj bil je 1, umrl ni nobeden. V oskrbovanji ostalo jih je še 26.

(† Umrli) je 27. februvarija g. Jožef Pavčič, nadučitelj v Laščah v 49. letu svoje dobe. Služboval je tu skoro 33 let. Bil je vzoren učitelj in vzgojitelj. Sveti mu večna luč!

(† Viljem Ažman), knjigovez, rojen Novo-meščan, umrl je 8. t. m. po dolgem bolehanji 32 let star. Pogreba pretečeno nedeljo vdeležilo se je mnogo občinstva. Blag mu spomin!

(† Anton Štravbar) po domače Šultes, umrl je 11. t. m. po kratki bolezni v visoki starosti 84. let. Bil je čvrst starček, kterega je radi njegove prijaznosti in postrežljivosti in miroljubnosti vse rado imelo. Naj v miru počiva!

(V Dobrepoljah) se je ustanovilo bralno društvo.

(Zmrznili) je 27. februvarija poštni sel Jožef Stopar iz Studenca, gredoč iz Radne domov. Pri rajnem so našli skoro 600 glđ. denarja in vse poštne pošiljatve.

(Kapela Božjega Groba) je v znotranjih prostorih popravljena, tudi vse potrebno večinoma pripravljen, da bi se zopet lahko božja služba opravljala. Kakor hitro zima nekoliko odjenja, bom na dotičnem mestu prosil, da se bo zopet blagoslovila, kar bom pravočasno objavil. — Ker ni bilo pri cerkvi ničesar ohranjenega, kakor (razun oltarja) edino golo zidovje, je stroškov ogromno. Naj mi sl. občinstvo v zlo ne šteje, da uljudno prosim, da blagovoli k izvršitvi kaj pripomoči.

Ivan Krajec.

(Po dolenjski volitvi.) „Resnica oči kolje“, pravi neki slovenski pregovor, ki se je vresničil tudi nad zadnjim člankom „Novic“ pod gorenjim naslovom. „Sl. Narod“ je bil sicer toliko previden, da je molčal po volitvi, ker ni imel prav mirne vesti. Ker pa „Dol. Novice“ niso hotele molčati na vse spletke, ki so se vršile pri isti priložnosti, zato je moral „Narod“ vendar-le eno blekniti. In bleknil jo je, da so „Novice“ lagale, pisoč, da se je rovalo zoper g. Zupana zato, ker je duhovnik. Da se je zoper g. Zupana agitiralo z geslom: „Nur keinen Pfaffen! Le duhovna nikar ne volite! Duhovni so k večjemu za kmetijske občine, ne pa za mesta!“ itd., tega pač ne more nikdo utajiti, ker je gola istina; saj so jo mnogi slišali na lastna ušesa! Zato „Dol. Novice“ podtikano jim laž odločno odbijajo in dopisniku „Narodovem“ vračajo.

(Delavci) od parne žage v Gorjancih pripovedujejo, da se je pred tremi meseci eden njih tovarišev, imenom Franc Vidic, doma iz občine Šmihel-Stopiške, ponesrečil pri dričanju hlodov k žagi tako, da si je nad kolenom na treh krajih nogo zlomil. Lečil se je na to v bolnišnici v Kandiji. Zdaj je doma in mora si sam kupovati zdravila in zdravnika plačevati v vsi svoji revščini. Kako pride to, da ta delavec, ki je bil v delu pri g. Gorjanyju, ne dobi niti od okrajne bolnišne blagajne v Novem Mestu kake bolnišne podpore, niti od delavske zavarovalnice v Trstu nikake rente, niti kake podpore od delodajalca Gorjanyja, za katerega je hlode valil, ko boče vsled poškodbe vse svoje življenje ostal za delo nezmožen. Tudi neki v fabriki v Gorjancih delavcem za bolnišno blagajno odtegujejo po 6 odstotkov od zaslužka, namesto postavna 2 odstotka. Prosimo, naj se nam da od kompetentne strani pojasnilo v tej zadevi.

(Posojilnica.) Iz Št. Jerneja: Dne 3. marca je bil izvoljen stalni odbor šent-jernejske posojilnice. Načelnikom je izvoljen preč. g. župnik Ant. Fetič-Frankheim, namestnikom gosp. Jože Poljanec, župan; odborniki so gg.: Martin Zajec, trgovec, Janez

Frančič, Fr. Fabijan, Anton Barborič, Jože Tavčar, Ignacij Bučar, posestniki, in Franc Novoselec, trgovec. Pregledovalec računov g. Aleks. Hudovernik, notar, in g. Karol Trošt, učitelj, njegov namestnik.

(Posojilnica v Mokronogu) razpošilja svoj račun, iz katerega je razvidno, da je imela v prvem letu svojega delovanja skupnega prometa 37.759 glđ. 70 kr. in čistega dobička 57 glđ. 50 kr.

(Iz Cirknice.) Hranilnica in posojilnica v Cirknici, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, pričela je poslovati s 1. februvarijem. Vloge obrestuje po 4½%, posojila pa 5½%. Slavna kranjska hranilnica je podarila lep dar za napravo pisarniških potreb in posodila tudi brezobrestno posojilo. Hvala ji lepa! — Snega imamo pri nas obilo. Od nedelje že ni nobenega vlaka na Rakek. Vse novice so nam zmrznile. Ljudje so odkidali sneg iz streh; sedaj ga je toliko, da se ni moč nikamor ganiti. Na cesti je danes snežnih kidačev 90. Pravijo, da ga toliko ne pomnijo tukaj ljudje že 62 let.

(Romanje s Trsata v Loreto na počestje Matere Božje.) Pred štirimi leti so obhajali na Trsatu šeststo-letnico čudovitega prenešenja svete hišice Marijine iz Nazareta na Trsat. Takrat se je zbralo okoli štirideset tisoč vernikov, da počastijo Marijo Devico v cerkvi, kjer je še sedaj njena čudopolna podoba. Na Trsatu je stala sveta hišica tri leta in sedem mesecev. — Lanskega leta 10. decembra je minulo zopet šest sto let, kar je bila Marijina hišica čudežno prenešena s Trsata v Loreto na Laškem. — V Loretu je sveto leto od 10. decembra l. 1894. do konca leta 1895. skozi celo leto. Povsodi se pripravljajo na romanje v Loreto; posebno pa v Istriji je vse živahno. — Na Trsatu so osnovali odbor, da preskrbi potovanje romarjem v Loreto. — Odločen je dan 8. maja, da so v Loretu. In sicer tako, da se zberejo romarji na Trsatu 7. dan maja ob dveh popoldne, po litanijah in blagoslovu grede pevaje na Reko. Ob štirih (4. uri) na morje na Ankono, kamor privesljajo ob štirih zjutraj, od tam se odpeljujejo po železnici v Loreto; in po tem grejo v procesiji v cerkev Matere Božje. — Popoldne ob štirih (4. uri) je vrnitev v Ankono po železnici. — Okoli devetih (9. uri) zvečer gre parobrod na Reko, kamor dojde okoli devetih (9. uri) dopoldne, 9. maja; po tem grejo romarji k maši v cerkev sv. Vida in se zahvalijo. Stroški so pa tako-le: vožnja po morju in po železnici tje in sem je za: 3. razred 6 glđ. ali 12 kron; 2. razred 8 glđ. ali 16 kron; 1. razred 10 glđ. ali 20 kron. — (Opomba:) Krčki škof bo spremljal to romanje baje, in vabi svoje ljudi, naj ga spremljajo v Rim, kjer bo tristoletnica (300) sv. Filipa Nerija. — Ako hoče kdo kaj natančnejše pozvedeti, naj se obrne na odbor hodašča na Trsat.

(Zima) letos je taka, kakoršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Snega je po nekod na dva metra na debelo. Te dni se je jel tajati, hvala Bogu, da le polagoma, da ne nastanejo povodnji. 13. t. m. dopoldne je jelo zopet hudo snežiti, a je vendar-le kmalu nehalo. Mnogo divjačine je poginilo; po nekod so se celo volkovi približali človeškim stanovanjem, tudi na Dolenjskem so jih sledili na nekaterih krajih. Ako sneg kmalu ne skopni, bati se nam je slabe letine.

(Alleluja.) Velikonočni napevi za mešan zbor (4 velikonočne pesmi, Regina coeli laetare in Te Deum). Zložil Ign. Hladnik op. 22. Cena 60 kr., po pošti 63 kr. Dobé se v Katoliški bukvarni v Ljubljani in pri J. Krajcu v Novem mestu.

Razne vesti.

* (Lakota na Laškem) je čedalje večja. Grozne reči poročajo časniki, a mnogo tudi ne pride na dan. Ljudem manjka najpotrebnejših stvari, hrane in obleke. Ne le dojenčki mrjo za lakoto, ne le slabotne žene, otroci in starčki, temveč tudi možaki, poprej čvrsti in zdravi, umirajo sestradani celo pri delu in na cestah. Ko so zdravniki preiskovali trupla nekaterih, da bi zvedli, kaj je smrt povzročilo, niso našli drugega sledu, nego prazen želodec, ki že dolgo ni nič imel v sebi. V Sambuciju poleg Rima so se prebivalci, 130 družin, že od decembra sem hranili z rastlinami in koreninami. Ko pa je vse zapadel debel sneg in so videli, da ni nobene pomoči več pričakovati, legli so mnogi na ležišča in mirno pričakovali smrt. Enako in še hujše je bilo tudi na drugih krajih. Lakota pa povzročuje tudi mnoge bolezni; zlasti pélagra zelo pobira reveže. V nekatera mesta prihajajo tolpe delavcev po 500—1000 vkupe in prosijo živeža ali vsaj dela, da si kaj prislužijo. Na Siciliji, tako piše neki tamošnji list, se pasejo ljudje nekaterih vasi, kakor živina na paši. Na Sardiniji jedo kruh iz želoda in ilovike, a zato so suhi in prepadeni kakor smrt. A ne samo nižje ljudstvo je v takem pomanjkanju, temveč tudi večji posestniki. Vsemu blagu so cene zelo padle. Davki so vedno višji, trtna uš pokončuje vinograde; ako pa človek sploh še kaj ima, ni več varen pred tatovi in roparji, ker javne varnosti ni skoro nobene več. — Vzroki teh stisk so različni. Italija nima več kmetškega stanu; vsa zemljišča so večinoma v rokah meščanov, kmetu pa so popolno zvezane roke. Druga leta se je še shajalo za silo, ker so imeli ljudje zelišča in korenine za živež, a v letošnji hudi zimi jim je sneg tudi to preprečil. Ljudstvo se je že udalo na milost in nemilost v svojo usodo, skoro se že več ne zaveda svoje reve in stiske. Vlada laška pač premišluje, kako bi ljudem pomagala, a ne gre in ne gre. Vse ji spodleti. A kako hoče pomagati, ko le še vedno težje davke naklada, ko že srka ljudstvom mozeg iz kosti, kri pa mu je že prej izpita. Ljudstvo umira gladu, njegovi voditelji pa ga goljufajo in odirajo, da je groza. Milijoni lir so se že izgubili brez sledu v žepe nasitljivih pijavk. Imena Tanlongo, Crispi i t. d. že dovolj povedo. To je Italija, dežela „kjer citrone cveto, kjer se sreča vsakemu smeji!“ Dobrih 30 let je v oblasti brezbožne framasonske vlade, ki je vzela te dežele papežu po krivici, pa kaka propast. Tisti, ki so še nedavno divjali zoper papeža in njegovo posvetno vladu, prosijo sedaj pri papežu pomoči ali vsaj sveta. Framason Crispi, prvi minister, je postal celo pobožen. Doslej je živel v divjem zakonu, a 75 let star se je dal vendar-le cerkveno poročiti; prizadeva si na vse načine, da bi kakoliško cerkev dobil na svojo stran, a to ne bo šlo, ker njegove roke so umazane z goljufijo, sleparijo, z vsemi mogočimi hudodelstvi. Katoliška cerkev bo pomagala sama, saj že sedaj pomaga, kolikor more, čeprav je vklenjena od framasonske vlade. Ko se teh okov oprosti, tedaj pa bo rešila laški narod. Naj sodi kdo, kakor hoče, o teh laških razmerah, kdor pozna zgodovino te dežele, in vse presoja v luči previdnosti božje, spoznati mora, da je to — šiba božja!

(* V zemljo se je pogreznilo) mesto Kučan v ruski Aziji. Po hudem potresu se je vse mesto zmajalo in zginilo v veliki razpoklini v zemljo. Več tisoč ljudi je z mestom vred pokopanih.

Slavno uredništvo „Dol. Novic!“

Prosim, sklicaje se na naš tiskovni zakon z ozirom na v listu od 1. marca t. l. neresnično o mojej gostilni povedano, da je nemška kazina, sprejeti sledeči popravek:

Moj hôtel je sicer v isti hiši, ko novomeška kazina, ali v mojej gostilni se shajajo Slovenci in drugih narodnosti gostje, kakor v drugih novomeških gostilnah. Novomeška nemška kazina je društvo, ki ima svoje prostore v prvem nadstropju, moja gostilna pa ni identična z njo.

Z odličnim spoštovanjem

Friderik Schwarz,
hôtelje v Novem Mestu.

Prijateljem slovenskega učiteljstva!

Na obénem zboru dné 28. grúdna p. l. ustanovilo se je „društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Namen društva je: zgraditi v Ljubljani poslopje za zavod, v katerem se bode skrbelo za učiteljske otroke in sirote v moralnem in gmotnem oziru. Zares vzvišen in blag namen! Toda učiteljstvo slovensko je pri svojih bornih plačah preslabo, da bi si moglo samo brez ptuje pomoči zgraditi tak zavod. Pač pak upa in sme po vsej pravici nadejati se, da ga bode rodoljubno občinstvo slovensko pri tem toli blagem in potrebnem podjetji drage volje in izdatno gmotno podpiralo. Vsaj ga gotovo ni društva národnega ali dobrodelnega, v katerem ne bi učiteljstvo slovensko z vsemi svojimi silami delovalo in ga tudi po skromnih svojih močéh gmotno podpiralo! Koliko deluje le v korist naše prepotrebne šolske družbe sv. Cirila in Metoda, v Čitalnicah in bralnih društvih, v ognjegasnih, kmetijskih i. dr. društvih!

S polnim zaupanjem obrača se torej podpisani odbor do vseh pravih prijateljev slovenskega učiteljstva z uljudno prošnjo, da ga pri njegovem podjetju kolikor mogoče gmotno podpirajo s tem: da pristopijo k društvu kot a) pokrovitelji (posameznik, društvo, občina) s 100 gld. v enem — štirih letih, b) ustanovniki s 5 gld. vsako leto, c) podporniki s kakoršnim koli darilom.

Dal mili Bog društvu obilo blagih dobrotnikov in podpornikov.

Odbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

V Ljubljani, meseca svečana 1895.

Andrej Žumer,
predsednik.

Jakob Dimnik,
blagajnik.

Juraj Režek,
tajnik.

Listnica uredništva.

G. Svibs. Vašega dopisa ne moremo priobčiti, je prehud. — G. J. P. v C. Oprostite, da ne natisnemo Vašega spisa; bralcev bi ne zanimal. Zato menimo, da tudi dotične številke ni treba razposlati. Kam naj porabimo poslano? — G. F. P. N. Ni za natisek.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Slavna posojilnica črnomaljska 20 gld.; g. dr. K. Slanc za marec in april 20 gld.; g. A. Jakšič, župnik v p. 3 gld.; gospa Vojska 1 gld.; Dobrotniki novomeški za mesec marec 32 gld. 65 kr. — Gospod Debeljak iz Ribnice, lonec masti.

*) Srčna hvala za pojasnilo! Torej zmagoslavje Višnikarjevo se je obhajalo pod isto streho, pod katero je — nemška kazina! Brez dvoma bodo tudi čitatelji „Dol. Novic“ to hvaležno na znanje vzeli.

Uredništvo.

Loterijske številke.

Trst	2. marca	71	53	47	49	43
Gradec	9. "	20	65	52	84	72

Ivan Ivanetič naznanja v svojem in v imenu svojih otrok in sorodnikov, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo, našo iskreno ljubljeno soprogo, oziroma mater, sestro

Marijo Ivanetič roj. Pezdirec,

v saboto 9. marca ob 10. uri predpoldne, po dolgi in mučni bolezni, večkrat prevideno s sv. zakramenti za umirajoče v 51. letu svoje starosti k sebi poklicati v boljše življenje.

Truplo drage pokojne bo zakopano 11. marca na pokopališču pri Treh Farah.

Drago pokojno priporočamo vsem sorodnikom in znancem v pobožno molitev.

V METLIKI, dné 10. marca 1895. (62)

Na prodaj je:

Radi preselitve na Goro pri Sodražici, prodam prostovoljno dve sosedni hiši in zemljišče ob deželni cesti $\frac{1}{4}$ ure od Sodražice z gostilno, prodajalno, mlinom s tremi tečaji, stopami na štiri tečaje, strugarnico, zidanimi svinjaki in kuhinjo, lepim sadnim vrtom. Studenec za hišo. Natančnejše pojasnila pismeno.

59—1

Jože Vesel
Zamostec pri Sodražici.

Gozdnega in lovskega čuvaja,

kateri je pošten in zvest, energičen, več v najpotrebnejših gozdarskih opravilih, tudi v obdelovanju vinogradov zastopen, neoženjen in vojaščine prost, išče do 15. aprila grajščina Trebnje na Dolenjskem. (65)

Sadno drevje

prodajalo se bode kakor hitro sneg skupni, iz drevesnice deželne kmetiške šole na Grmu. Isto tako prodajale se bodo ameriške necepljene ukorenjene in ne ukorenjene trte. (67—1)

Vodstvo deželne kmetijske šole na Grmu

išče

(66)

vrtnarskega učenca,

kateri ima prve dni mesca aprila t. l. uk nastopiti. Krepak, ne pod 15, pa ne čez 17 let star mladenič, zmožen slovenskega jezika i v pisavi, učil se bode vrtnarstva tri leta brezplačno, le za hrano in stanovanje. Po pošteno dovršenem tretjem letu dobi spričalo vrtnarskega pomočnika. — Kdor se hoče zglašiti, stori naj to do zadnjega dné tekočega meseca pri vodstvu deželne kmetiške šole na Grmu. (66)

Na prodaj ali v najem se dadó

dve hiši v Metliki št. 20,

kjer se tudi gostilna nahaja. — Več pove

(68—1)

M. Muc v Metliki.

Edvard Müller,

klepar v Sevnici

priporoča pod garancijo vestno narejene

škropilnice za trte.

Brente lesene in notranje naprave iz bakra od 6—8 gld.; iz galvaniziranega pleha in notranje priprave iz bakra od 8—10 gld. —

Za naročilo zadostuje listnica. (52—2)

Oznaniło.

Anton Fišter posestnik v Podborštu št. 5 v Št. Janžu pri Zidanem mostu proda prostovoljno njegovo posestvo z poslopjem in potrebnim kmetijskim orodjem. Vse je v najboljšem stanu. Posestvo meri skupno 28 oralov 1.061 sežnjev, obstoji z 5 oralov 784 sežnjev rodovitnih njiv, " 4 " 605 " " senožet, " 17 " 992 " lepega gozda, " " 259 " pašnika, in " 4 " 21 " vinograda. Skupna cena je 4.500 gld. Skozi vas Podboršt pelje lepa občinska cesta in je od glavne železniške postaje zidani most dve in pol ure oddaljeno.

Razglas.

V splošno znanje, da je na prodaj veleposestvo Črnomblhof v bližini mesta Črnomlja, ki je lastnina prve dolenske posojilnice v Metliki (poprej Bajuk Jožefa iz Črnomlja) pod najugodnejšimi pogoji; isto obstoji iz 38 oralov njiv, stelnikov, vrtov, hiše, hleva, šupe, kozolca i t. d. Prodalo se bode skupaj ali na kose, kakor bode kdo hotel, in tudi na počak. — Kupci oglašijo se naj pri ravnateljstvu prve dolenske posojilnice v Metliki kadar kdo hoče. 58—1

Metlika, 1. marca 1895.

G a n g l.

Zvedenega delalca v vrtnarstvu

sprejme takoj trajno v službo

Friderik Schwarz

v Novem Mestu.

(63—1)

Pozor na kleparska dela!

P. T.

Spodaj podpisani blagovolim si naznaniti slavnemu občinstvu, da izdelujem vsakovrstna

stavbena in galanterijska dela

po najnižji ceni iz morpločevine (verzinktes Eisenblech) št. 18. in sicer: strehe po 2 gld. 70 kr. m², velike žlebe m po 80 kr., male po 65 kr. m. Ravno tako tudi cevi (Abblanfröhren).

Z odličnim spoštovanjem

August Küssel

(64—1)

kleparski mojster v Novem Mestu.

Dobro in trpežno delo.

Bilanca za 1894

posojilnice v Črnomlju, registrovane zadruge z neomejeno zavezo

I m e t j e	gld.	kr.	D o l g o v i	gld.	kr.
Inventar	283	—	Zadružnikom 1700 deležev po 2 gld.	3.400	—
Dana posojila	212.137	41	Hranilne vloge 200.653 gld. 98 kr. }	208.460	26
Zaostale obresti	1.011	50	Kapitalizovane obresti 7.806 " 28 " }	2.338	54
Pri drugih denarnih zavodih naloženi denar	1.000	—	Predplačane obresti za 1895	580	60
Obrestiod denarja pri drugih zavodih naloženega	41	13	Nevzdignene dividende	210	—
Se nepovrnjeni prehodni zneski	117	23	Vstopnina, ki pripada rezervnemu zakladu	3.063	32
Vrednost tiskovin (knjižic, menic, dolžnih pisem)	20	90	Čisti dobiček		
Gotovina 31. decembra 1894	3.441	55			
Skupaj	218.052	72	Skupaj	218.052	72

Dohodki: 105.449 gld. 79 kr. Izdatki: 105.223 gld. 20 kr. Skupni promet: 210.672 gld 99 kr.

Rezervni zaklad ima koncem 1894. 8.817 gld. 41 kr.

Račun zadružnikov:

Koncem 1893. bilo je zadružnikov	881
Leta 1894. izstopilo jih je	13
jih je ostalo	868
Ker jih je pa v letu 1894. na novo pristopilo	105
Bilo je koncem 1894. zadružnikov	973

Račun deležev:

973 zadružnikov ima 1.668 deležev po 2 gld.	3.336
13 v letu 1894 izstopivših zadružnikov ima 13 deležev po 2 gld.	26
15 v prejšnjih letih izstopivših zadružnikov ima še nevzdignjenih deležev 19 po 2 gld.	38
Koncem 1894. je bilo skupaj 1.700 deležev po 2 gld.	3.400

Občni zbor je račun za 1894. dne 17. februarja 1895. potrdil.

Anton Jeršinovič l. r.,
ravnatelj.Karol Müller l. r.,
odbornik.Avgust Kunc l. r.,
odbornik.Martin Malnerič l. r.,
odbornik.Janko Puhek l. r.,
rač. pregledovalca namestnik.Franc Šetina l. r.,
računski ravnatelj.**Turbin na prodaj**

skoraj nov, 30—50 konjskih močij, 2 žage cirkularne za tabolette, 1 garteržaga, vsake vrste tečaje (lagerje), kolesa z zobmi in za remene, 1 veliko kolo za lesene palce in druga železnina za mline in žage.

Kdor kaj tacega potrebuje, dobi po jako nizki ceni pri

(48—2)

Jan. Lenard-u
v Reichenburgu, Štirska.

Prodajalnica

na glavnem trgu Nov. Mesta
je takoj oddati. Kje pove
iz prijaznosti opravišтво
„Dol. Novic.“ (44—2)

Stanovanje

dve ali tri sobe s potrebnimi drugimi prostori
in vrtom se daje takoj po nizki ceni v najem v
Mahorčičevi hiši v Kandiji. (60—1)

100 centov lepe mrve in 50 centov slame

je na prodaj (57)

v grajščini v Srebrnčah (na Marofu).

Hiša v najem

se odda v Št. Rupertu ne Dolenjskem takoj, ali pa o
sv. Jurju za dve ali tri leta. Pripravna je posebno
za gostilno ali pa obrtnijo.

Kdor jo želi v najem vzeti, oglasi naj se pismeno
ali ustmeno pri

(51—2)

Fran Pavlinu
v Št. Rupertu.

Fran Seidl v Novem Mestu

proda večjo množino belega vina in črnine lastnega
pridelka v vinogradih na Tržki Gori. (55—2)

Otvorjenje nove prodajalne.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam,
da sem v gosp. Viktor Rohrmannovej novi
hiši otvorila

nove prodajalne

za razno špecerijsko blago; tudi petrolej,
voščene sveče, milo itd.

Prodajala bom najfinije in sveže blago
po prav ugodnih cenah, ter se za obilo odje-
manje slavnemu občinstvu uljudno priporočam
(58—2)

Marija Seidl.

Otvorjenje nove prodajalne.

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča Najokusnejša, edino zdrava in ob ceni najcenejša primes k bobovi kavi je:

KATHREINER

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne dajo ponarejati

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

ČASTNI DIPLOM 1891-1894 8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite le izvrne zavoje z imenom „Kathreiner“.

Njiva

pri mestnem pilu za pet mernikov poseve se proda ali pa v najem odda. Več se izve pri lastniku J. Ferliču v Novem Mestu. (47-2)

Na prodaj je hiša v Kandiji,

čisto novo zidana, na glavni cesti, za obrt primerna, 5 minut od mesta. Nahaja se obokana klet, hlev, dve sobi, kuhinja, jedilna shramba, z drugimi potrebnimi prostori se takoj proda. — Cena se izve pri lastniku št. 58. v Kandiji. (35-3)

Stanovanje

jako lepo, s tremi sobami in vrtom, je takoj oddati v Novem Mestu h. štev. 157. v Školovi ulici. (46-2)

Oves „Willkomm“

Ta izvrstna vrsta težkega ovsa obrodi v vsaki zemlji prav dobro in se je pokazala kot najzgodnejša in najrodovitejša; ima visoko in prav dobro krmilno slamo in ne poleže. Ker se mora ta oves jako redko posejati, zadostuje 50 kg za en joh. Razpošilja se z vrečico vred 25 kg za 5 gld., 50 kg za 9 gld. 50 kr., 100 kg 18 gld. Vrečice, ki imajo 5 kg pošiljajo se poštne prosto na vsako pošto postajo za 1 gl. 70 kr.

Oskrbništvo grajščine Golice pri Konjicah na Stajerskem. (40-3)

Steinfeldska pivovarna
bratov Reininghaus, Gradec

zaloga piva v Ljubljani-Šiški

(39-3)

priporoča

uležano, marceno in eksportno pivo

v sodčkih in steklenicah

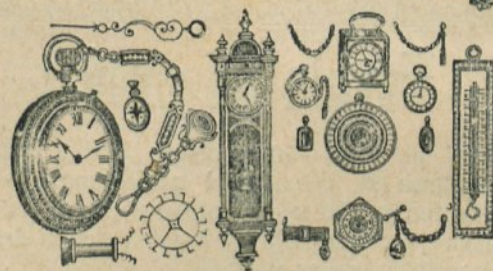
(pivo v steklenicah je pasterizovano.)

Na prodaj

je nad 40 jako lepih, novih in trpežnih vozov, različne velikosti in cene pri Franc Wallandu v Žužemberku. (49-2)

Prodajalnica

z vso opravo, ležeča v sredi velike vasi blizu farne cerkve, pripravna za vsako kupčijo, daje pod jako ugodnimi pogoji takoj v najem Katarina Rajer v Vel. Brusnicah. (34-3)

ALOJZIJ RAJEC,

urar v Novem Mestu na Velikem trgu

priporoča slavnemu občinstvu ter posebno preč. duhovščini svojo bogato zalogo najraznovrstnejših zlatih, srebrnih in nikelnatih žepnih ur, stenskih ur z nihalom (Pendeluhren) in ur budilnic (Weckeruhren), verižic in drugih v to stroko spadajočih stvari.

Cenik žepnim uram:

Najfinejše nikelnate ure s ključem od gld.	3.20 do	5.—
remontoir-ure nikelnate	4.50	5.50
sreberne ure s ključem	3.50	8.50
sreberne remontoir-ure	6.25	9.50
iste z dvojnimi oklepom	8.20	14.50
zlate ure za dame	13.—	25.—
zlate ure za gospode	20.—	90.—
Amerikanske budilke po gld. 2.20, fine	garantirane po gld. 2.80.	

Popravila izvršujem vestno, točno in po prav nizki ceni ter z garancijo. — Stare žepne in stenske ure se lahko zamenjajo za nove proti primernemu doplačilu.

Poštna naročila se točno izvršujejo.